Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (pierwsza izba)

z dnia 9 czerwca 2021 r.*

System językowy – Konkurs EPSO/AD/293/14 mający na celu nabór administratorów (AD 7) w dziedzinie prawa konkurencji, finansowania przedsiębiorstw, ekonomii finansowej, ekonomii przemysłu i makroekonomii – Nieumieszczenie na liście rezerwy kadrowej – Zarzut niezgodności z prawem – Ograniczenie wyboru drugiego języka konkursu do angielskiego, francuskiego lub niemieckiego – Rozporządzenie nr 1 – Artykuł 1d ust. 1 regulaminu pracowniczego – Dyskryminacja ze względu na język – Względy uzasadniające – Interes służby

W sprawie T-202/17

Ana Calhau Correia de Paiva, zamieszkała w Brukseli (Belgia), którą reprezentują adwokaci V. Villante, G. Pandey i D. Rovetta,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, którą reprezentują L. Radu Bouyon, I. Melo Sampaio i L. Vernier, w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

mającej za przedmiot oparte na art. 270 TFUE żądanie stwierdzenia nieważności, po pierwsze, decyzji komisji konkursowej konkursu EPSO/AD/293/14 – Administratorzy (AD 7) w dziedzinie prawa konkurencji, finansowania przedsiębiorstw, ekonomii finansowej, ekonomii przemysłu i makroekonomii z dnia 9 listopada 2015 r. o nieumieszczeniu nazwiska skarżącej na liście rezerwy kadrowej sporządzonej po zakończeniu postępowania w sprawie naboru, po drugie, decyzji z dnia 23 czerwca 2016 r. w sprawie ponownego rozpatrzenia tej pierwszej decyzji, po trzecie, decyzji z dnia 22 grudnia 2016 r. oddalającej zażalenie skarżącej na tę pierwszą decyzję, oraz po czwarte, listy rezerwy kadrowej sporządzonej po zakończeniu wspomnianego postępowania w sprawie naboru, w zakresie, w jakim dotyczy ona dziedziny prawa konkurencji.

SĄD (pierwsza izba),

w składzie: H. Kanninen, prezes, O. Porchia (sprawozdawczyni) i M. Stancu, sędziowie,

sekretarz: B. Lefebvre, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 6 października 2020 r.,

wydaje następujący

* Język postępowania: angielski.

Wyrok [1]

[…]

II. Postępowanie i żądania stron

15 Pismem, które wpłynęło do sekretariatu Sądu w dniu 31 marca 2017 r., skarżąca wniosła niniejszą skargę.

16 W dniu wniesienia tej skargi przed Trybunałem toczyło się postępowanie w sprawie odwołania od wyroku z dnia 15 września 2016 r., Włochy/Komisja (T-353/14 i T-17/15, EU:T:2016:495), wniesionego przez Komisję w dniu 25 listopada 2016 r. i zarejestrowanego pod sygnaturą C-621/16 P. Wspomnianym wyrokiem Sąd stwierdził nieważność ogłoszenia o konkursie otwartym EPSO/AD/276/14 mającym na celu utworzenie listy rezerwy kadrowej administratorów (Dz.U. 2014, C 74 A, s. 1) oraz ogłoszenia o konkursie otwartym EPSO/AD/294/14 mającym na celu utworzenie listy rezerwy kadrowej administratorów w dziedzinie ochrony danych (Dz.U. 2014, C 391 A, s. 1).

17 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 16 czerwca 2017 r. Komisja wniosła na podstawie art. 69 lit. d) regulaminu postępowania przed Sądem o zawieszenie postępowania w niniejszej sprawie do czasu wydania przez Trybunał orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie C-621/16 P.

18 Pismem, które wpłynęło do sekretariatu Sądu w dniu 6 lipca 2017 r., skarżąca sprzeciwiła się zawieszeniu postępowania.

19 Decyzją z dnia 11 lipca 2017 r., wydaną na podstawie art. 69 lit. d) regulaminu postępowania, prezes piątej izby Sądu postanowił zawiesić postępowanie.

20 W następstwie ogłoszenia wyroku z dnia 26 marca 2019 r., Komisja/Włochy (C-621/16 P, EU:C:2019:251) Sąd (piąta izba), na wniosek sędziego sprawozdawcy, w dniu 4 kwietnia 2019 r. przyjął środek organizacji postępowania polegający na wysłuchaniu stron co do konsekwencji wspomnianego wyroku oraz wyroku z dnia 26 marca 2019 r., Hiszpania/Parlament (C-377/16, EU:C:2019:249) dla niniejszej sprawy. Strony złożyły swoje uwagi w tym względzie w wyznaczonym terminie.

21 W dniu 5 lipca 2019 r. Komisja złożyła odpowiedź na skargę.

22 Odpowiednio w dniach 23 września i 11 listopada 2019 r. strony złożyły replikę i duplikę. W dniu 20 listopada 2019 r. pisemny etap postępowania został zamknięty.

23 W dniu 22 października 2019 r., w trosce o zapewnienie prawidłowego przebiegu postępowania, prezes Sądu, w drodze decyzji z uzasadnieniem i po zapoznaniu się ze stanowiskiem zainteresowanych sędziów, wyznaczył na podstawie art. 27 § 3 regulaminu nową sędzię sprawozdawczynię, zasiadającą w pierwszej izbie Sądu.

24 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 12 grudnia 2019 r. skarżąca wniosła o przeprowadzenie rozprawy na podstawie art. 106 § 2 regulaminu postępowania.

25 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu tego samego dnia skarżąca przedstawiła nowe wnioski dowodowe na podstawie art. 85 §§ 3 i 4 regulaminu postępowania. Komisja przedstawiła uwagi w przedmiocie tych wniosków dowodowych w wyznaczonym terminie i przy tej okazji zakwestionowała ich dopuszczalność.

1 Poniżej zostały odtworzone jedynie te punkty wyroku, których publikację Sąd uznał za wskazaną.

26 W dniu 21 lipca 2020 r. na wniosek sędzi sprawozdawczyni Sąd (pierwsza izba) postanowił otworzyć ustny etap postępowania i w ramach środków organizacji postępowania przewidzianych w art. 89 regulaminu postępowania zwrócił się do Komisji o udzielenie odpowiedzi na piśmie na szereg pytań. Komisja zastosowała się do tych środków w wyznaczonym terminie.

27 W dniu 21 września 2020 r. na wniosek sędzi sprawozdawczyni Sąd (pierwsza izba) w ramach środków organizacji postępowania przewidzianych w art. 89 regulaminu postępowania zadał stronom pytania na piśmie, wzywając je do udzielenia na nie odpowiedzi na rozprawie.

28 Na rozprawie w dniu 6 października 2020 r. wysłuchano wystąpień stron oraz ich odpowiedzi na pisemne i ustne pytania Sądu.

29 Skarżąca wnosi do Sądu o:

– stwierdzenie nieważności, w danym wypadku z wcześniejszym stwierdzeniem, że ogłoszenie o konkursie i określony w nim system językowy są niezgodne z prawem i jako takie nie mają do niej zastosowania na mocy art. 277 TFUE:

  – decyzji o nieumieszczeniu jej nazwiska na liście rezerwy kadrowej,

  – decyzji w sprawie ponownego rozpatrzenia,

  – decyzji oddalającej zażalenie,

  – listy rezerwy kadrowej rozpatrywanego konkursu;

– obciążenie Komisji kosztami postępowania.

30 Skarżąca wnosi też do Sądu o zarządzenie środków organizacji postępowania poprzez zobowiązanie Komisji do przedstawienia wszystkich akt EPSO związanych z procesem wydania decyzji, których stwierdzenia nieważności się domaga.

31 Komisja wnosi do Sądu o:

– oddalenie skargi;

– obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

III. Co do prawa

[…]

B. Co do istoty

[…]

1. W przedmiocie zarzutów drugiego, trzeciego i czwartego, dotyczących niezgodności z prawem ogłoszenia o konkursie ze względu na ograniczenie wyboru drugiego języka konkursu do angielskiego, francuskiego lub niemieckiego

[…]

a) W przedmiocie dopuszczalności zarzutu niezgodności z prawem

41 Na poparcie zarzutu niedopuszczalności Komisja podnosi, że z orzecznictwa wynika, iż w ramach zażalenia kwestionującego decyzję komisji konkursowej kandydat nie może powoływać się na podnoszoną przez niego nieprawidłowość ogłoszenia o konkursie, jeżeli we właściwym czasie nie zakwestionował przepisów tego ogłoszenia, które z jego punktu widzenia są dla niego niekorzystne. Strona skarżąca mogłaby kwestionować zgodność z prawem ogłoszenia o konkursie tylko w wypadku wykazania ścisłego związku między uzasadnieniem zaskarżonej decyzji a zarzutem niezgodności z prawem ogłoszenia o konkursie. W niniejszym przypadku Komisja twierdzi, że nie ma związku między powodami nieumieszczenia nazwiska skarżącej na liście rezerwy kadrowej a ograniczeniem wyboru drugiego języka konkursu do angielskiego, francuskiego lub niemieckiego. W szczególności taki związek nie może zostać wywiedziony z zawartych w „paszporcie kompetencji" skarżącej uwag dotyczących jej umiejętności ogólnych z zakresu „komunikacji". Zdaniem Komisji wyniki skarżącej w tym względzie zostały bowiem uznane za „zadowalające", co dowodzi, że przystąpienie przez nią do egzaminów etapu oceny zintegrowanej w języku francuskim nie było powodem nieumieszczenia jej nazwiska na liście rezerwy kadrowej.

42 Skarżąca nie zgadza się z argumentami Komisji.

43 Na wstępie należy przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału na gruncie art. 277 TFUE każda strona może, w postępowaniu dotyczącym aktu o charakterze ogólnym przyjętego przez instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną Unii, podnieść zarzuty określone w art. 263 akapit drugi TFUE, w celu powołania się przed Trybunałem na brak możliwości stosowania tego aktu (wyrok z dnia 8 września 2020 r., Komisja i Rada/Carreras Sequeros i in., C-119/19 P i C-126/19 P, EU:C:2020:676, pkt 66).

44 Wspomniane postanowienie stanowi wyraz ogólnej zasady zapewniającej każdej ze stron prawo do podważenia w trybie incydentalnym – w celu uzyskania stwierdzenia nieważności skierowanej do niej decyzji – ważności aktów o charakterze generalnym stanowiących podstawę takiej decyzji (wyrok z dnia 8 września 2020 r., Komisja i Rada/Carreras Sequeros i in., C-119/19 P i C-126/19 P, EU:C:2020:676, pkt 67 i przytoczone tam orzecznictwo).

45 Ze względu na to, że celem art. 277 TFUE nie jest umożliwienie danej stronie podważenia możliwości stosowania jakiegokolwiek aktu o charakterze generalnym na potrzeby jakiejkolwiek skargi, akt, którego niezgodność z prawem podniesiono, powinien znajdować zastosowanie – w sposób bezpośredni albo pośredni – w sprawie, która jest przedmiotem skargi (zob. wyrok z dnia 8 września 2020 r., Komisja i Rada/Carreras Sequeros i in., C-119/19 P i C-126/19 P, EU:C:2020:676, pkt 68 i przytoczone tam orzecznictwo).

46 W tym kontekście, przy okazji rozpatrywania skarg o stwierdzenie nieważności decyzji indywidualnych, Trybunał przyjął, że przedmiotem zarzutu niezgodności z prawem mogą być przepisy aktu o charakterze generalnym stanowiące podstawę prawną wspomnianych decyzji lub pozostające w bezpośrednim związku prawnym z takimi decyzjami (zob. wyrok z dnia 8 września 2020 r., Komisja i Rada/Carreras Sequeros i in., C-119/19 P i C-126/19 P, EU:C:2020:676, pkt 69 i przytoczone tam orzecznictwo).

47 Odnosząc się w szczególności do ogłoszenia o konkursie, należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem w ramach procedury rekrutacyjnej, która stanowi skomplikowaną operację administracyjną złożoną z następujących po sobie decyzji, kandydat w konkursie może przy okazji skargi skierowanej przeciwko późniejszemu aktowi podnieść nieprawidłowości wcześniejszych aktów, które są z nim ściśle związane (zob. podobnie wyrok z dnia 11 sierpnia 1995 r., Komisja/Noonan, C-448/93 P, EU:C:1995:264, pkt 17 i przytoczone tam orzecznictwo) i powołać się

w szczególności na niezgodność z prawem ogłoszenia o konkursie, na podstawie którego został przyjęty rozpatrywany akt (zob. wyrok z dnia 14 grudnia 2017 r., PB/Komisja, T-609/16, EU:T:2017:910, pkt 26 i przytoczone tam orzecznictwo).

48 Fakt niezaskarżenia w terminie ogłoszenia o konkursie nie stoi na przeszkodzie możliwości powołania się przez skarżącego na nieprawidłowości, jakie wystąpiły podczas konkursu, nawet jeśli źródłem owych nieprawidłowości jest treść ogłoszenia o konkursie (zob. wyrok z dnia 31 stycznia 2006 r., Giulietti/Komisja, T-293/03, EU:T:2006:37, pkt 40 i przytoczone tam orzecznictwo).

49 Dokładniej rzecz ujmując, w orzecznictwie przyjęto, że skarga jest dopuszczalna, w sytuacji gdy zarzut oparty na nieprawidłowości niezaskarżonego w odpowiednim czasie ogłoszenia o konkursie dotyczy uzasadnienia zaskarżonej decyzji indywidualnej. Kandydata w konkursie nie można bowiem pozbawić prawa do kwestionowania wszystkich aspektów zasadności decyzji indywidualnej podjętej w stosunku do niego na podstawie wymogów określonych w tym ogłoszeniu, także tych określonych w ogłoszeniu o konkursie, ponieważ dopiero ta decyzja wykonawcza indywidualizuje jego sytuację prawną i pozwala mu w sposób pewny ustalić, czy i w jakim zakresie jego interesy indywidualne zostały naruszone (zob. wyrok z dnia 14 grudnia 2017 r., PB/Komisja, T-609/16, EU:T:2017:910, pkt 28 i przytoczone tam orzecznictwo).

50 Natomiast w braku ścisłego związku między samym uzasadnieniem zaskarżonej decyzji a zarzutem opartym na niezgodności z prawem niezaskarżonego w odpowiednim terminie ogłoszenia o konkursie zarzut taki należy uznać za niedopuszczalny zgodnie z przepisami o charakterze norm porządku publicznego dotyczącymi terminów do wniesienia skargi, od których nie można odstąpić w sytuacji tego rodzaju bez naruszenia zasady pewności prawa (zob. wyrok z dnia 14 grudnia 2017 r., PB/Komisja, T-609/16, EU:T:2017:910, pkt 29 i przytoczone tam orzecznictwo).

51 To w świetle tych rozważań należy zbadać podniesiony przez Komisję zarzut niedopuszczalności zarzutu niezgodności z prawem ogłoszenia o konkursie.

52 Po pierwsze, należy przypomnieć, że poprzez zarzut niezgodności z prawem skarżąca kwestionuje w istocie postanowienia ogłoszenia o konkursie dotyczące systemu językowego, a mianowicie ograniczenie wyboru drugiego języka konkursu do angielskiego, francuskiego lub niemieckiego. Ten drugi język był w szczególności używany w trakcie egzaminów mających na celu sprawdzenie ogólnych i specjalistycznych umiejętności kandydatów, które odbyły się w ramach oceny zintegrowanej.

53 Po drugie, odnosząc się do uzasadnienia zaskarżonej decyzji, należy przypomnieć, że pismem z dnia 9 listopada 2015 r. skarżąca została poinformowana o nieumieszczeniu jej nazwiska na liście rezerwy kadrowej z uwagi na to, że nie znalazła się ona w gronie osób, które uzyskały najwyższą liczbę punktów z egzaminów etapu oceny zintegrowanej. W zaskarżonej decyzji wskazano też, że komisja konkursowa z uwagą przeanalizowała oceny uzyskane przez skarżącą za egzaminy etapu oceny zintegrowanej oraz ponownie zweryfikowała jej ogólne i specjalistyczne umiejętności, w następstwie czego doszła do wniosku, że wyniki skarżącej odzwierciedlają jej rezultaty uzyskane w ramach oceny zintegrowanej.

54 Po trzecie, z przekazanego skarżącej „paszportu kompetencji” wynika, że w przypadku umiejętności ogólnych z zakresu „komunikacji” uzyskała ona 5,5 punktów na 10, co stanowi jedną z najniższych ocen i wyników, jakie uzyskała z oceny jej umiejętności ogólnych przeprowadzanej w ramach oceny zintegrowanej. Celem sprawdzenia tych umiejętności było, zgodnie z pkt 1.2 przepisów ogólnych, do którego odsyłał przypis 7 ogłoszenia o konkursie, ocenienie zdolności kandydata do „wyrażania się jasno i precyzyjnie, zarówno w mowie, jak i na piśmie”. Siłą rzeczy należy przyjąć, że to do tego wymogu odnosi się stwierdzenie komisji konkursowej dotyczące prezentowanej przez skarżącą znajomości języka francuskiego, a przynajmniej dotyczące posiadania przez nią umiejętności w znacznym stopniu uwarunkowanych znajomością tego języka.

55 Po czwarte, chociaż ogłoszenie o konkursie niewątpliwie nie przewidywało egzaminu sprawdzającego konkretne umiejętności skarżącej w obszarze słownictwa lub gramatyki języka angielskiego, francuskiego lub niemieckiego, to nie można zaprzeczyć, że istnieje ścisły związek między prezentowaną przez skarżącą znajomością języka francuskiego, który wybrała jako swój drugi język, a testami, które musiała zdawać w tym języku. Prezentowana przez skarżącą znajomość języka francuskiego siłą rzeczy znajduje bowiem odzwierciedlenie w egzaminach służących sprawdzeniu ogólnych i specjalistycznych umiejętności, których posiadania wymaga rozpatrywany konkurs.

56 W tym względzie utrwalił się pogląd, że szansa uzyskania przez kandydata większej liczby punktów z egzaminu jest większa, jeśli kandydat udziela odpowiedzi w swoim języku ojczystym lub w języku, który zna równie dobrze (wyrok z dnia 2 lipca 2014 r., Da Cunha Almeida/Komisja, F-5/13, EU:F:2014:176, pkt 38), zwłaszcza w przypadku egzaminu technicznego, takiego jak studium przypadku.

57 Tymczasem z jednej strony nie ulega wątpliwości, że językiem ojczystym skarżącej jest portugalski, a z drugiej strony, chociaż, jak podkreśla Komisja, skarżąca wskazała w formularzu zgłoszeniowym, że jej poziom znajomości języka francuskiego odpowiada poziomowi C2 CECR, podobnie jak poziom znajomości języka portugalskiego, oraz że część studiów odbyła ona w Belgii i we Francji, faktem pozostaje, że przed Sądem stwierdziła, czemu Komisja nie zaprzeczyła, że swój język ojczysty zna lepiej od francuskiego. Okoliczność ta jest zresztą mocno uprawdopodobniona, biorąc pod uwagę wskazane przez skarżącą w formularzu zgłoszeniowym informacje dotyczące jej kariery naukowej i zawodowej, z których wynika, że przeważającą część swoich studiów, jak i kariery zawodowej, skarżąca odbyła w Portugalii.

58 Po piąte, należy podkreślić, że ograniczenie wyboru drugiego języka konkursu do trzech rozpatrywanych języków nie tylko wpływa na zdolność kandydatów do wypowiadania się ustnie lub pisemnie, ale także przesądza o rodzaju klawiatury, z której kandydaci mogą korzystać podczas opracowywania studium przypadku, ponieważ zgodnie z praktyką EPSO, potwierdzoną przez Komisję przed Sądem, kandydatom udostępnia się tylko klawiatury odpowiadające językowi (ewentualnie językom), w którym mają być przeprowadzane testy. Tymczasem w niniejszej sprawie jest bezsporne, że skarżąca została zmuszona do używania klawiatury, do korzystania z której – ze względu na swój język ojczysty – nie była przyzwyczajona. Należy stwierdzić, że okoliczność ta ma wpływ na przebieg egzaminu, podczas którego wymaga się napisania, przy użyciu klawiatury, tekstu o określonej długości w ograniczonym czasie – a więc potencjalnie również na jego wynik.

59 Po szóste, odnosząc się do argumentu podniesionego przez Komisję na rozprawie, zgodnie z którym o istnieniu ścisłego związku można by mówić tylko wtedy, gdyby wyniki egzaminów oceniających ogólne umiejętności kandydatów okazały się negatywne lub katastrofalne, należy stwierdzić, że taki argument sprowadza się do nieuzasadnionego poparcia bardziej rygorystycznego stosowania warunku istnienia ścisłego związku, w przypadku gdy podnoszona niezgodność z prawem jest związana z systemem językowym konkursu.

60 W świetle wszystkich powyższych rozważań należy stwierdzić, że istnieje ścisły związek między uzasadnieniem zaskarżonej decyzji a postanowieniami ogłoszenia o konkursie dotyczącymi systemu językowego rozpatrywanego konkursu, którego zgodność z prawem została zakwestionowana.

61 W związku z tym należy oddalić zarzut niedopuszczalności podniesiony przez Komisję i stwierdzić dopuszczalność zarzutu niezgodności z prawem ogłoszenia o konkursie podniesionego przez skarżącą.

[…]

Z powyższych względów

SĄD (pierwsza izba),

orzeka, co następuje:

1) **Stwierdza się nieważność decyzji komisji konkursu otwartego EPSO/AD/293/14 z dnia 23 czerwca 2016 r., przekazanej przez Europejski Urząd Doboru Kadr (EPSO), oddalającej wniosek Any Calhau Correiy de Paivy o ponowne rozpatrzenie decyzji z dnia 9 listopada 2015 r. o nieumieszczeniu jej nazwiska na liście rezerwy kadrowej konkursu.**

2) **W pozostałym zakresie skarga zostaje oddalona.**

3) **Ana Calhau Correia de Paiva pokrywa jedną trzecią własnych kosztów.**

4) **Komisja Europejska pokrywa własne koszty oraz dwie trzecie kosztów poniesionych przez A. Calhau Correię de Paivę.**

Kanninen Porchia Stancu

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 9 czerwca 2021 r.

Podpisy